

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

4. De Interdicto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

44 Dico 4. Absolvere à Suspensione propriè dicta, à Jure lata, & non reservata, potest Episcopus, vel alius Prælatus jurisdictione quasi Episcopali præditus in suspensum, & quidem pro utroque foro. DD. communiter ex c. 29. b. t. ibi: quia tamen conditor Canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi. Dixi 1. Absolvere; hoc enim modo, & non alio, tollitur omnis censura: si tamen foret suspensio improprie dicta, v. g. lata pro tempore determinato, vel etiam sub conditione aliqua, tunc lapsu temporis, aut impleta conditione, cessaret per se, absque ulla absolutione nova. 2. propriè dicta, nimirum ut est poena Medicealis ad correctionem delinquentis; si enim in puram delicti poenam lata est, sive ad certum tempus, sive expressè in perpetuum, solus conditor Juris relaxat: quamvis, si sine præfinito tempore, & sine expressa mentione perpetuitatis lata sit, communius censeant, Absolutionem Episcopo esse permissam. 3. à Jure lata; impositam enim ab Homine solus imponens, vel ejus successor aut delegatus, uti & (saltem validè) ejus Superior tollit. 4. non reservata; nam per reservationem admittitur potestas absolvendi inferioribus ab auctore Juris, nisi detur illis novum speciale privilegium, cujusmodi quoad omnem omnino suspensionem occultam, & ad forum contentiosum non deductam, pro foro interno obtinent Episcopi in Trid. s. 24. c. 6. de Ref. & Confessarii Societatis Jesu (& quarundam aliarum Religionum) ut habetur in Compend. privil. ejusdem Societatis v. Absolutio §. 1. Palao, Wiestner, alii. §. Episcopus &c. nam aliis inferioribus, privilegio destitutis, etiam Confessariis pro foro interno, licet suspensio Juris reservata non sit, communiter negatur potestas absolvendi; cum absolutio à Suspensione non necessariò sit præmittenda absolutioni à peccatis, sicut absolutio ab Excommunicatione, quam n. 14. permittimus omnibus Confessariis, & Parochis, pro foro interno, si Excommunicatio non est reservata.

§. 4.

De Interdicto, Ubi etiam de Cessatione à Divinis.

45 Sciendum 1. Interdictum propriè acceptum exc. 11. de sponsal. &c. n. de Penit. sic definiri posse: est censura Ecclesiastica privans usu seu participatione officiorum Divinorum omnium, aliquorum Sacramentorum, & sacre Sepulture, quæ talium. Neque sollicitum te habeat, an hæc, vel aliæ definitiones, à nobis per decursum totius Juris Canonici allatæ, sint in omni rigore Logico veræ definitiones, vel tantum descriptiones; cum materiæ Juridicæ propter sui amplitudinem & casuum diversitatem ferè non patiantur exactas definitiones, & ideo in l. 202. ff. de R. I. omnis definitio in Jure periculosa dicatur. Convenit Interdictum cum aliis Censuris in generalibus, ac in causa finali speciatim, quia tanquam poena medicinale

(nisi feratur ad certum tempus ob delictum merè præteritum in meram vindictam; quo casu propriè Interdictum non est) ordinatur ad emendationem delinquentium, & positionem contumaciæ. Differt autem ab illis, partim quia paucioribus privat bonis, quàm Excommunicatio, & sacris tantum, non politicis & civilibus, pluribus verò, quàm Suspendio, quia privat etiam sepulturam Ecclesiasticam, & Laicos etiam afficit, non autem Suspendio; partim quia sub alia ratione privat rebus sacris, nimirum formaliter, directè, & quatenus de se sunt res sacræ, & ad cultum Divinum pertinentes; Excommunicatio autem & Suspendio, licet iisdem privent, tamen privant sub alia formalitate, nimirum Excommunicatio, quatenus prohibet communionem cum fidelibus, Suspendio autem, quatenus prohibet Clericis usum suæ potestatis Ecclesiasticæ. Et hanc differentiam indicant voces quæ talium positæ in definitione.

Sc. 2. Interdictum dividi in Locale, Personale, & Mixtum. Locale est, quod immediatè afficit locum, ne ibi participantur Divina & Sacra: Personale, quod immediatè afficit personas, quæ prohibentur participare dicta bona: Mixtum, quod immediatè afficit & locum & personas; quod quidem non tantum fit tunc, quando expressa sit mentio loci & personarum, sed etiam in omni Interdicto locali, utpote quod semper afficit illam vel illas personas ratione sui etiam, quæ causa fuerunt Interdicti. Discrimen inter Locale & Personale in effectu est, quòd Personale comitetur personas interdictas, ubicunque existerint, Locale verò non stringat existentes extra locum Interdicto suppositum. c. 16. b. t. in 6. De in tam Locale quàm Personale subdividitur in Generale & Particulare seu speciale: Generale Locale est, quod fertur in locum generalem plura loca sub se continentem, ut est Regnum, Provincia, Civitas, Diocesis, Parochia: Generale Personale, quod fertur in totam aliquam Communitatem, Collegium, Capitulum, ex pluribus personis constans, quatenus collectivè sumitur, & communis est: Particulare Locale, quo interdicatur unus locus particularis, v. g. certa Ecclesia in Parochia, vel plures determinatæ: Particulare Personale, quo una, vel plures personæ determinatæ, quæ singulares, & non quæ membra communitatis, interdicuntur. Porro, sicut de Excommunicatis & Suspendis dictum, ita & ex personaliter & nominatim interdictis aliqui sunt tolerati, alij non tolerati seu vitandi: hi sunt soli illi, qui specialiter nominatim & publicè sunt denunciati ut tales. Extrav. Ad evitanda Martini V.

Dico 1. Interdictum ferre possunt omnes & soli illi, qui reliquas censuras. c. 3. de Offic. Ord. & eo modo debent, quo alias censuras uti colliges ex dictis n. 9. de Censuris in genere. Id observandum specialiter, quòd Prælati Regulares, saltem vi consuetudinis, neque ant ponere Interdictum Locale, sed tantum Personale; cum eorum jurisdictio, quoad hoc punctum saltem, respiciat solas personas sibi sub-

subiectas, non locum. Palao cum multis alijs.
 48 Dico 2. Interdictum ferri potest non solum
 in loca, & personas singulares. 2. Sed etiam
 in communitates quæ tales. 3. Ita ut suo mo-
 dō etiam afficiantur innocentes. 4. Episcopi
 verò nunquam censentur comprehensi in In-
 terdicto Generali Personali, nisi specialis eo-
 rum mentio fiat. 5. Neque peregrini, & ex-
 teri, licet diu habitent (uti Mercatores, Stu-
 diosi &c.) in tali populo vel communitate. 6.
 Licet hi comprehendantur Interdicto Locali.
 7. Exceptis Clericis quoad Sepulturam Eccle-
 siasticam, qui inibi, in silentio tamen, & sine
 Officiis Divinis, sepeliri permittuntur. Pars
 1. est indubitata ex c. 11. de Sponsal. & concor-
 dantijs. h. t. Pars 2. & 3. ex c. 17. eod. in 6. Ne-
 que in eo iniquitas est, eō quod delicta suos
 auctores tenere debeant. c. 2. de his, quæ sunt
 à maior. part. Cap. 1. 22. C. de pœnis. & innocen-
 tes puniri non debeant; negatur enim suppositum,
 quod innocentes propriè puniantur, &
 directè, quia ipsis, quatenus cum nocentibus
 constituunt unum corpus & communitatem,
 ex iusta causa per accidens & indirectè subtra-
 hitur certus favor, seu ministerium Ecclesia-
 sticum, & quidem, si simul locus sit interdi-
 ctus, in hoc tantum loco; nam extra illum
 possunt innocentes pro libitu participare Di-
 vina. c. 16. cit. Quamvis igitur per accidens
 patiantur aliquod damnum, & sic improprie
 puniantur, absque sua culpa, id tamen non fit
 sine iusta causa, quia fit propter delictum ma-
 ioris partis, vel capitum communitatis: quod
 iniquum non est, ut patet partim à simili in
 bello iusto, ubi per accidens multi innocen-
 tes iuste patiuntur damnum, vel etiam occi-
 duntur, cum finis belli alias obtineri nequeat,
 partim ex c. 23. de R. J. in 6. ibi: sine culpa, nisi
 sub sit causa, non est aliquis puniendus. Neque re-
 plices, consultius fore, delinquentes excom-
 municari, quam communitatem vel locum,
 ubi reperiuntur innocentes, Interdicto sup-
 poni; nam sæpe non constat, quinam deter-
 minatè sint Rei, & sic eluderetur Excommuni-
 catio facilè, cum quilibet se diceret innocen-
 tem. Deinde Potentes sæpe longè magis cu-
 rant & timent Interdictum, quam Ex-
 communicationem; quia, si tota communi-
 tas, vel locus generali Interdicto supponatur,
 innocentes exacerbantur contra nocentes, atq;
 sic facilius isti adiguntur ad præstandam satis-
 factionem & ad emendationem. Pars 4. ha-
 betur c. 4. h. t. in 6. ut scilicet Episcoporum
 officium impediatur minus, & subditorum
 utilitati consulatur magis. Pars 5. probat-
 ur ea ex ratione, quia in odiosis non habent
 pro parte talis Populi vel Communitatis.
 Pars 6. ex c. 4. § 10. de privil. in 6. cum talis
 prohibitio Divinorum spectet locum, ita ut in
 eo nequeant celebrari, adeoque nemini liceat
 ibi audire Divina, etiam alias non subdito,
 uti sunt exteri, vel exempti, quales sunt qui-
 dam Regulares, nisi habeant speciale privile-
 gium ad non servandum tale Interdictum.
 Pars 7. ex c. 11. de Penit. § Remiss. modò Cle-
 rici (quo nomine veniunt in hac exceptione

favorabili omnes personæ Ecclesiasticæ, eti-
 am Regulares, & in Novitiu aduoc. de-
 gentes) non culpabilem deducunt causam In-
 terdicti, aut non personaliter sint Interdicti.

Dico 3. Causa Interdicti est delictum. 2. &
 quidem regulariter grave. 3. atque, si In-
 terdictum sit generale, delictum communi-
 tatis, vel saltem Capituli communitatis, &
 non unius tantum vel alterius privati. Com-
 munis cum Nav. Suar. Covar. Avila ex c. 11.
 de Sponsal. Ratio, quia poena supponit deli-
 ctum, & proportionata debet esse culpæ.
 Dixi, regulariter grave, imò pro Interdicto ge-
 nerali requiritur fortè gravius, quia per
 Excommunicationem, quia illo involvuntur
 etiam innocentes secundariò & per accidens.
 Si tamen Interdictum non esset absolutum vel
 integrum, sed ad breve tempus vel partiale
 videretur sufficere posse peccatum veniale,
 quia poena est levis, & facile amovibilis. DD.
 passim cum & apud Palao,

Dico 4. Interdictum privat sequentibus
 bonis. 1. Officiis Divinis omnibus. c. 17. h. t.
 § c. 16. eod. in 6. quæ privatio est activa, ut
 ut interdictis, & in loco interdicto, exerce-
 brare non liceat. Nomine Divinorum officio-
 rum veniunt actiones sacræ, quæ à solis Cle-
 ricis ex institutione Christi, vel Ecclesiæ, sunt
 permittuntur, ac per se annexæ sunt alicui
 Ordini sacro, uti Sacrificium Missæ, decana-
 tio, vel recitatio communis & publicæ Ho-
 rarum Canoniarum, Officii B. V. Palmæ-
 rum, Litaniarum, & aliarum precum Eccle-
 siasticarum in loco ad id specialiter deputato,
 benedictiones publicæ olei, chrismatibus, aquæ
 cereorum, palmarum, nuptiarum, vellum,
 templi, vasorum, altaris &c. non tamen
 Concio, quia non ad Deum colendum, sed ad
 populum instruendum, ordinatur, neque Ho-
 rarum Canoniarum recitatio etiam communi-
 ter & solenniter instituta à Monialibus, quia
 non est annexa Ordini sacro, neque privata
 recitatio etiam à binis & binis facta. 2. privata
 usu quorundam Sacramentorum tam activo
 quam passivo, scilicet collatione & susceptio-
 ne. c. 43. h. t. c. 16. § c. 24. eod. in 6. nimi-
 rum Ordinis, Extræmæ Unctionis, & Eucha-
 ristie extra casum, quo hæc morientibus por-
 gitur per modum Viatici, item Matrimonii
 cum benedictione nuptiali; siquidem Sacra-
 mentum Baptismi, etiam cum ritibus & cere-
 moniis, propter necessitatem, & Confirmatio-
 nis, quia est complementum Baptismi, con-
 ferri & recipi potest, uti & Penitentia, ex-
 ceptis ijs, qui causam dedere Interdicti, nisi
 præstita prius satisfactio, vel sufficiens
 cautio. Pariter Communio sacra per mo-
 dum Viatici, & Matrimonium sine benedi-
 ctione conjugum permittuntur, uti DD. pas-
 sim conspirant propter textus in c. 11. de Spon-
 sal. c. 11. de Penit. c. 19. c. 24. h. t. in 6. § c. 17.
 eod. X. Quod autem Matrimonium sine be-
 nedictione liceat contrahere, DD. de iuramento
 ex eo, quia principaliter est contractus, &
 ratio Sacramenti ei primum superaddita
 Dissentit Ugolia. & Bonac. alique. 3. privata

Sepulturâ Ecclesiasticâ, tam activè quàm passivè. c. 3. de privil. c. 8. eod. in 6. c. 11. de penit. exceptis tamen personis Ecclesiasticis: respectu quarum juxta n. 48. hæc privatio non est passiva, sed sepeliri possunt in loco ad sepulturam aliâ deputato, licet interdicto, at sine pulsatione campanarum & aliis solennitatibus: item exceptis personaliter interdictis, non specialiter denunciatis; nam & hi in loco sacro, non tamen interdico, sepeliri permittuntur, saltem ut tenent multi ex *Extrav. cit. c. 24. de privil. c. 8. eod. in 6.* imò, & nominatim denunciati, si cum poenitentia decesserunt, prius tamen indirectè post mortem absoluti à censura Interdicti. Sayr. Avil. La Croix &c. 4. denique privat ingressu Ecclesiæ. c. 48. h. t. c. 20. eod. in 6. Sed, quia hæc privatio per se & absolutè non est annexa Interdicto, sed est quasi novum Interdictum, ideo requiritur specialis sententia. Hujus Interdicti in Jure fit frequens mentio, & ex voluntate Tridentini loco Excommunicationis vel Suspensionis ab officio, per quas censuras faciliè redundat incommodum in subditos, Prælati Ecclesiasticis infligi quandoque debet; cum hoc Interdictum relinquat eis jurisdictionis exercitium. Cæterum interdictus ab ingressu Ecclesiæ probabiliter in cœmeterio potest celebrare & audire Divina, ac in ipsa Ecclesia privatim preces fundere, atque Sacramenta inibi percipere. Covarruv. Avil. Palao &c.

Porro prima pars quoad privationem Officiorum Divinorum limitatur in Interdicto *Locali Generali*, quod semel in hebdomade ad conficiendam Eucharistiam celebrare Missam liceat. c. 57. h. t. imò juxta c. 24. eod. in 6. in Monasterijs & Ecclesiis Regularium quotidie, sed submissa voce, januis clausis, ut ab extra Ecclesiam existentibus videri nequeant Divina officia, sine pulsatione campanarum, imò & tintinabuli ad *Sanctus* & ad *Elevationem*, atque exclusis nominatim interdictis & denunciatis, item Laicis quibuscunque, quamquam personæ Ecclesiasticæ possint in Ecclesia eidem Sacrificio interesse. 2. quod in certis festivitibus, nempe Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis B. V. MARIÆ. c. 24. cit. & juxta *Constit. Ineffabile* Martini V. & *Constit. Excellentissimum* Eugenij IV. in Festo Corporis Christi, ejusque tota Octava, item juxta indultum Leonis X. in Festo Immaculatæ Conceptionis per totam Hispaniam permittitur celebrare Missam ac alia Divina Officia, apertis etiam januis, & cum omni solennitate, ac præsentè populo. Quando autem permittitur celebratio Missæ, censetur quoque permittitur Communio sacra. His igitur diebus Interdictum est suspensum de Jure.

51. Quæres, quid requiratur, ut obliget Interdictum, & dictis bonis privet? 1. Si est Interdictum *Locale*, à Jure positum, requiritur cognitio & declaratio seu denuntiatio Judicis Ecclesiastici, ut nimirum legitime constet, delictum, cui annexum est Interdictum, verè esse patratum, & nullus prætereignere ignoran-

Lib. V. R. P. Pichler.

tiam possit. Si verò est Interdictum *Personale*, opus est, ut personaliter & specialiter denuntientur personæ; secus enim fideles non tenentur eas vitare, sed, si interdicti sint Clerici, ab eis Divina Officia, Missas &c. licet requirunt, saltem ex causa justa; quamvis ipsi, non requisiti, licet specialiter denunciati non sint, sed tolerati, teneantur abstinere, & se non ingerere. *Extrav. Ad evitanda*. Martini V. cit. 2.

Dico 5. Effectus Interdicti violati est par tim peccatum, per se mortale, quia violatur præceptum Ecclesiæ in re gravi, nisi nempe excuset vel ignorantia vel parvitas materiæ; partim *pœna*, quæ quidem in Laicos nulla reperitur statuta in Jure, excepto domino temporali loci, qui compellit Clericum ad celebrandum in loco interdico, item exceptis personaliter interdictis & denunciatis, qui, postquam jussi sunt, non exeunt de templo, ubi celebratur Missa; hi enim incurrunt Excommunicationem reservatam Papæ. *Clem. 2. h. t.* Personæ verò Ecclesiasticæ sic puniuntur in Jure. 1. Clericus personaliter interdictus actum Ordinis, item interdictus ab ingressu in Ecclesiam, & hoc Interdictum violans, fit irregularis. c. 1. c. 18. §. is verò. c. 20. h. t. in 6. 2. fit ineligibleis & impositibilis ad Dignitates Ecclesiasticas tam activè quàm passivè. c. 18. cit. 3. Clericus (uti & Religiosus) personaliter quidem non interdictus, at illucitè præsumens celebrare Divina in loco interdico, vel coram interdictis non-toleratis vel eos ad Sepulturam admittere, arcetur ab ingressu Ecclesiæ, donec satisfecerit illi, cujus sententiam violavit. c. 8. de *Privil. in 6.* 4. Religiosi, etiam exempti, qui non servant Interdictum locale, quod servatur in Ecclesia Cathedrali, vel Matrice, vel Parochiali illius loci, incurrunt Excommunicationem. *Clem. 1. h. t.* Denique eandem Excommunicationem contrahunt sepelientes interdictum denuntiatum, vel non interdictum personaliter in loco interdico, extra casus à Jure permittos. *Clem. 1. de Sepult.*

Dico 6. Interdictum à Jure latum, pro priè dictum, tollitur per relaxationem, seu Absolutionem. 2. & quidem, si sit *Locale*, vel *Personale Generale*, seu latum in communitatem, solus ille potest relaxare, qui jurisdictionem Episcopalem in talem locum, vel communitatem habet, exclusis etiam Religiosis, qui privilegium obtinent absolvendi ab aliis Censuris; quia istud se extendit ad solum forum internum Poenitentiae, cui nec locus, neque communitas subijcitur. 3. si verò sit *Personale Particulare Interdictum*, tunc videndum, an sit reservatum, vel non: reservatum quidem per se relaxare spectat ad solum Juris conditorem Pontificem, ex privilegio tamen, si sit occultum & ad forum contentiosum non deductum, ad Episcopos pro foro interno, item pro eodem foro ad Religiosos Mendicantes: si non sit reservatum, non tantum Episcopis & Religiosis, sed etiam Parochis, Confessariis, à mortali absolvere potentibus, permittitur videtur absolutio. 4. si deni-

H h h

Denique Interdictum est latum ab homine per sententiam specialem, sive Locale sive Personale, solus auctor, vel ejus successor, vel Superior, vel horum delegatus absolvere potest. Patent ex n. 14. 38. 44. de absolutione à Censuris in genere, ac in specie ab Excommunicatione & Suspensione. Procedunt autem hæc de Interdicto propriè dicto, prout est poena Medicinalis; si enim esset latum vel ad certum tempus, aut sub conditione; vel in perpetuum in meram poenam ob delictum purè præteritum; tunc in priori casu per lapsum temporis, aut impletionem conditionis, sine nova relaxatione Superioris cessaret; in posteriori verò (uti & in priori casu, si ante lapsum temporis præfixi, vel impletam conditionem, relaxatio peteretur) solus ille, qui posuit, ejusque successor aut Superior vel delegatus tollere potest. Text. Gl. DD. in c. 11. de Sponsal. § c. 17. h. t. in 6. Suar. d. 38. de Censuris Sect. 2. n. 2. alique.

Dico 7. Cessatio à Divinis (quæ & Suspendio Organorum, vel Laudis Divinæ, dicitur) est prohibitio Ecclesiastica Clericis imposita, ut abstineant ab Officiis Divinis, & Sacramentorum administratione in aliquo loco, ob grave delictum, in contestationem meroris. DD. passim ex c. 11. cit. Explico descriptionem, in qua dixi 1. prohibitio Ecclesiastica; non enim inter Censuras reputatur, licet Interdicto vicina sit, ac induci debeat & possit ab eo tantum, qui jurisdictionem Ecclesiasticam in foro externo habet; uti & ab eodem, vel ejus successore, aut Superiore relaxari: nec durare debet ultra mensem; si enim intra hoc tempus intereum, qui indixit Cessationem, & eum, qui per culpam suam ei causam dedit, non fiat compositio, nec ab illis causa Romam fuerit delata, definit ista prohibitio per se. c. 8. in fine de Off. Ord. in 6. Dixi 2. Clericis imposita; quia ad hos solos spectat Officia Divina in Ecclesiis solenniter peragere, & administrare Sacramenta. Interim tamen, si Cessatio à Divinis servetur in Ecclesia Matrice, eandem servare probabilius tenentur quoque Religiosi, etiam Exempti, in suis Ecclesiis, & quidem sub poena Excommunicationis, per Clem. 1. h. t. & Trid. s. 25. c. 12. de Regular. quod videtur respicere & confirmare Clem. cit. Dixi 3. ut abstineant ab Officiis Divinis; quid horum nomine intelligatur, discas ex n. 50. Probabilius tamen non comprehenditur Sepultura Ecclesiastica, quæ fit sine solennitate Divinorum Officiorum; quia in Jure non exprimitur clarè. Dixi 4. & Sacramentorum administratione, scilicet aliquorum, non omnium, uti in Interdicto fit: sic licitum est ministrare Baptismum, Confirmationem, Pœnitentiam, & Matrimonium sine benedictione tamen Nuptiali. Dixi 5. in aliquo loco, sive ille sit generalis; plura sub se continens loca, uti provincia, civitas, castrum, sive particularis, uti determinata Ecclesia, Coemeterium, Oratorium. Et hinc alia Cessatio à Divinis est Generalis, alia Particularis seu Specialis. Dixi 6. ob grave delictum; cum cessatio hæc sit poena gravis, De-

bet quoque esse notorium notoriè factum, & delinquens prius moneri, an satisfactorem præstare velit; quia, uti Censuræ, tendit ad illius emendationem, & ideo non nisi ob contumaciam indicenda. Si is noluit satisfacere, & sic evadat causa Cessationis iuste ac valide indictæ, tenetur ad damna omnia, innocentibus inde provenientia, resarcienda, & in super arbitrio Superioris condemnandus vel ad multam vel poenam ad augendum & equaliter reparandum cultum Dei interea commissum. c. 2. § 8. de Off. Ord. in 6. Dixi 7. in contestationem meroris; quia non indicitur principaliter & directè in poenam, uti Censuræ, sed in signum doloris ob gravem injuriam, Clericis, vel Ecclesiæ, aut honori Divino illatam, ut hac ratione delinquens cogatur ad desistendum ab injuria, & ad reparandum Dei cultum. Atque hæc de Cessatione à Divinis, quæ rari apud nos hodie est usus, uti & Interdictum, sufficiant.

TITULUS XL.

De Verborum Significatione.

SUMMARIUM.

1. 2. Ingressus. Et quotuplex sit Verborum significatio.
3. Verba sunt accipienda juxta mentem propriam.
4. Si de ea non constet aliunde, regulariter in sensu proprio.
5. Magis tamen in Usuali, quam proprio & primævo.
6. Generalia sunt generaliter intelligenda regulariter.
7. Specialia plus operantur, uti & geminata. Dænegationes an semper faciant affirmationem.
8. Si verba sint dubia, quomodo interpretanda.

Sciendum 1. præsentem, & subsequentem Titulum de Regulis Juris, per modum Appendicis vel Colophonis adjungi Libris quinque, & Sexto Decretalium; quia non comprehendunt materiam specialem, sed communem superioribus Titulis, & per universum Jus Canonicum diffusam. Atque licet in Scholis passim explicari non solent, licet quibusdam, quos & mihi sequi non dubitet, in hoc Titulo tantum aliquas regulas de recto verborum Juris sensu, intelligentia, & interpretatione breviter tradi; cum in materiis juridicis etiam quæstiones de verbis & nominibus non raro sint magni momenti, & à recta verborum intelligentia ac interpretatione decisiones gravissimæ pendeant. Unde

Sc. 2. Significationem Verborum, seu vocum, aliam esse Propriam; quæ nimirum ex primæva institutione ac voluntate libera introductum ipsi est imposita, cum sint signa ex placito; & aliam Usualē, seu Conjecturariam, quam habent ex usu communi modernorum; & aliam Abusivam, quam continent ex usu & acceptione vulgi & ratione contra institutionem primævam & communem.